

Bryssel, 10. joulukuuta 2025
(OR. en)

16451/25

Toimielinten välinen asia:
2025/0221 (COD)

TRANS 628
ENER 654
CODEC 2029
POLMIL 409
COMPET 1304
MI 1016
CADREFIN 363
FIN 1517

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta
– Osittainen yleisnäkemys

I JOHDANTO

1. Euroopan komissio hyväksyi 16. heinäkuuta 2025 vuoden 2027 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuksen, mukaan lukien Verkkojen Eurooppa -välinettä koskeva ehdotus. Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevalla ehdotuksella pyritään luomaan vuosiksi 2028–2034 oikeusperusta investoinneille, joita tehdään Euroopan laajuisiin liikenne- ja energiainfrastruktuuriverkkoihin, mukaan lukien sotilaallinen liikkuvuus ja energian, ensisijaisesti uusiutuvan energian, alan rajatylittävät hankkeet.

2. Liikenteen osalta Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevalla ehdotuksella pyritään
  - a) edistämään Euroopan laajuisen liikenneverkon (jäljempänä 'TEN-T-verkko') valmistumista keskittymällä erityisesti infrastruktuurihankkeisiin, joilla on vahva rajat ylittävä ulottuvuus;
  - b) edistämään älykkään, häiriönsietokykyisen, turvallisen, yhteentoimivan, vähähiilisen ja kestäväen TEN-T-verkon valmistumista;
  - c) investoimaan rajatylittäviin yhteyksiin kolmansien maiden kanssa toteuttamalla alustavia karttoja TEN-T-verkosta;
  - d) sopeuttamaan TEN-T-verkon liikenneinfrastruktuurin kaksoiskäyttöön sekä siviiliväestön liikkumisen että sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseksi.

3. Energia-alan osalta Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevalla ehdotuksella pyritään
  - a) edistämään keskeisenä tavoitteena yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden kehittämistä Euroopan laajuisia energiaverkkoja (TEN-E) koskevan asetuksen mukaisesti, jotta voidaan tukea sisämarkkinoiden toteuttamista ja energiaunionin valmiiksi saattamista tukemalla rajatylittäviä infrastruktuurihankkeita EU:ssa ja sen naapurimaissa;
  - b) parantamaan verkkojen yhteentoimivuutta, helpottamaan talouden hiilestä irtautumista, poistamaan yhteenliittäntöjen pullonkauloja, edistämään kriittisen infrastruktuurin suojaamista ja häiriönsietokykyä sekä turvaamaan toimitusvarmuus;
  - c) helpottamaan rajatylittävää energiayhteistyötä ensisijaisesti tukemalla uusiutuvan energian alan rajatylittäviä hankkeita tai energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetulla asetuksella (EU) 2018/1999 perustetun, unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismin avulla.

II ASIAN KÄSITTELY NEUVOSTOSSA

4. Komissio esitteli Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevan ehdotuksen ja siihen liitetyn vaikutustenarvioinnin yhdistettyjen kuljetusten ja verkkojen työryhmän kokouksessa 22. heinäkuuta 2025.
5. Neuvoston työn koordinoimiseksi ja jäsentämiseksi pysyvien edustajien komitea hyväksyi neuvoston työjärjestyksen 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti kokouksessaan 3. syyskuuta 2025 Verkkojen Eurooppa -välinettä käsittelevän ad hoc -työryhmän (AHWP CEF)¹ perustamisen. Kyseinen työryhmä kokoontui kuusi kertaa 10. syyskuuta ja 19. marraskuuta 2025 välisenä aikana keskustellakseen puheenjohtajavaltion kompromissiteksteistä.
6. Puheenjohtajavaltio tarkisti kompromissitekstiä jäsenvaltioilta Verkkojen Eurooppa -välinettä käsittelevän ad hoc -työryhmän kokouksessa 19. marraskuuta 2025 saatujen kommenttien perusteella, ja pysyvien edustajien komitea keskusteli siitä kokouksessaan 3. joulukuuta 2025. Keskustelu osoitti, että puheenjohtajavaltion kompromissitekstiä kannatetaan laajalti ja että siihen on tehtävä vain joitakin muutoksia.
7. Muutokset komission ehdotukseen nähden on lihavoitu ja alleviivattu lisäysten osalta ja merkitty hakasulkein [...] poistojen osalta. Muutokset pysyvien edustajien komitealle 3. joulukuuta 2025 esitettyyn viimeisimpään asiakirjaan nähden on merkitty lisäksi kursivilla.

---

¹ ST 11716/25.

III PUHEENJOHTAJAVALTION KOMPROMISSITEKSTIN KESKEINEN SISÄLTÖ

8. Koska Verkkojen Eurooppa -välinettä koskeva ehdotus kytkeytyy seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen, kaikki säännökset, joilla on talousarviovaikutuksia tai jotka ovat luonteeltaan horisontaalisia, on päätetty merkitä hakasulkein myöhempää käsittelyä varten odotettaessa, että monivuotisen rahoituskehysten käsittelyssä edistytään. Kyseiset säännökset jäävät siis osittaisen yleisnäkemyksen ulkopuolelle. Hakasulkein merkityt säännökset koskevat viittausta kokonaisuutena käsiteltäviin hintoihin ja deflaattoriin (johdanto-osan 1 kappale), viittauksia Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen ja Globaali Eurooppa -välineen toteutusmekanismiin (johdanto-osan 19 ja 20 kappale), viittausta tuloksellisuusasetukseen (Performance Regulation) (johdanto-osan 28 kappale), ohjelman kestoa (1 artikla), talousarviota (4 artikla), InvestEU-välineen ja Globaali Eurooppa -ohjelman toteutusmekanismin kautta myönnettävää tukea (8 artiklan 3–5 kohta) sekä jaksotettuja yhteisrahoitusosuuksia (10 artiklan 6–8 kohta). Hakasulkein merkityt säännöksiä voidaan tarvittaessa tarkistaa neuvottelujen edetessä.
9. Puheenjohtajavaltion kompromissitekstissä jätetään käsittelemättä myös rahoituksen laajempaan kiinteään kohdentamiseen ja maantieteelliseen tasapainoon liittyvät kysymykset, jotka on määritelty luonteeltaan monialaisiksi ja Verkkojen Eurooppa -välinettä laajemmiksi.
10. Muutokset horisontaalisiin säännöksiin:
  - a) **Ohjelman tavoitteet** (3 artikla) – korostettiin enemmän Verkkojen Eurooppa -välineen vaikutusta sisämarkkinoiden hiilestä irtautumiseen, yhdentymiseen ja kilpailukykyyn. Johdanto-osaan lisättiin erityinen sanamuoto, jossa korostetaan tarvetta ottaa huomioon kunkin jäsenvaltion maantieteellisen sijainnin erityispiirteet, kun tarkastellaan hankkeiden rajatylittävää ulottuvuutta.
  - b) **Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat** (7 artikla) – vaikka kyseiseen artiklaan ei tehty suoraan muutoksia, sen johdanto-osan 31 kappaleeseen lisättiin selvennyksiä nykyisestä toimintatavasta, myös tasapuolisten toimintaedellytysten säilyttämisen tärkeydestä.

- c) **Avustuskelpoisuus** (9 artikla) – artikla on muotoiltu uudelleen oikeudellisen pätevyyden ja selkeyden parantamiseksi esittämällä avustuskelpoisuusperusteet ja työohjelmien sisältö. On lisätty uusi avustuksen myöntämisperusteita koskeva 9 a artikla, jossa i) selvennetään, että avustuksen myöntämisperusteet on vahvistettava työohjelmissa (ja niitä voidaan tarkentaa avustuksen myöntämismenettelyyn liittyvissä asiakirjoissa), ja ii) esitetään seikat, jotka komissio voi ottaa huomioon avustuksen myöntämisperusteita vahvistaessaan. Kyseiset muutokset on otettu huomioon myös johdanto-osan 24 kappaleessa. Lisäksi 7 kohta on poistettu, koska sitä voitaisiin tulkita siten, että se rajoittaisi merkittävästi mahdollisuutta hakea rahoitusta infrastruktuurihankkeille, erityisesti niille, joihin liittyy aiempia kansallisia rahoitussitoumuksia.
- d) **Johdonmukaisuus monivuotisen rahoituskehityksen muiden ohjelmien kanssa** (12 artiklan 3 a kohta) – lisättiin säännös, jossa otetaan huomioon tarve johdonmukaisuuteen ja täydentävyyteen Verkkojen Eurooppa -välineen ohjelman täytäntöönpanoa koskevien työohjelmien ja Euroopan kilpailukykyrahaston välillä, minkä pitäisi yhdessä kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien kanssa varmistaa, että jäsenvaltioiden infrastruktuurihankkeita koskevat rahoitustarpeet katetaan paremmin. Toiminnan johdonmukaisuutta koskevia muita seikkoja käsitellään hakasulkein merkityissä artikloissa ja kompromissitekstin johdanto-osan kappaleissa.
- e) **Avustuksia koskevat täydentävät säännöt** (10 artikla) – lisättiin selvennyksiä sen varmistamiseksi, että avustuksen saajat otetaan asianmukaisesti mukaan, jos avustusten määrää pienennetään tai ne lopetetaan.
- f) **Komiteamenettely** (12, 12 a ja 15 artikla) – neuvoa-antava menettely on korvattu tarkastelumenettelyllä, jotta varmistetaan jäsenvaltioiden asianmukainen osallistuminen työohjelmien laatimiseen ja Verkkojen Eurooppa -välineen rahoitusta saavien hankkeiden valintaan. Lisäksi tekstiin on lisätty lausunnosta pidätyttä koskeva lauseke, joka liittyy työohjelmien hyväksymiseen.

11. Muutokset liikennettä koskeviin säännöksiin:

- a) Määritelmät (2 artikla) – useita määritelmiä tarkennettiin tai lisättiin, mukaan lukien ”kaksoiskäyttöön tarkoitettu liikenneinfrastruktuuri” ja ”yleinen hanke”.
- b) Ohjelman tavoitteet (3 artikla) – kyseisen artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan 1 alakohtaan lisättiin nimenomainen viittaus **eurooppalaisiin liikennekäytäviin** selventämään rahoituskelpoisten hankkeiden kattavuutta.
- c) **(Sotilaallista liikkuvuutta koskevien hankkeiden) avustuskelpoisuus** (9 artiklan 4 ja 8 kohta ja johdanto-osan 24 kappale) – korostettiin, että avustuksen myöntämismenettelyissä on tärkeää ottaa asianmukaisesti huomioon turvallisuus ja yleinen järjestys.
- d) Laajojen kuulemisten jälkeen muutettiin **liitettä**, joka sisältää alustavan luettelon yhteistä etua koskevista hankkeista, joilla on rajatylittävä ulottuvuus, pääasiassa seuraavien seikkojen huomioon ottamiseksi: i) useat tekniset mukautukset, ii) sellaisten uusien rajanylitysosuuksien sisällyttäminen, jotka eivät sisällyneet komission alkuperäiseen ehdotukseen, sekä iii) tiettyjen olemassa olevien osuuksien laajennukset suurten nopeuksien rautateiden yhteydessä. Samalla johdanto-osan 4 kappaleessa on korostettu, että liite on ainoastaan ohjeellinen eikä se näin ollen vaikuta Verkkojen Eurooppa -välineen yhteisrahoitusta saavien hankkeiden valintaan eikä sillä vahvisteta jäsenvaltioiden rahoitussitoumuksia.

12. Muutokset energiaa koskeviin säännöksiin:

- a) Uudessa johdanto-osan kappaleessa selvennetään **kansallisten verkkojen vahvistamisen ja saatavuuden sekä rajatylittävän yhteenliitöntäkapasiteetin välisiä yhteyksiä**.
- b) Tekstiin lisättiin erityinen sanamuoto sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioiden, myös **saarijäsenvaltioiden**, maantieteellisen sijainnin erityispiirteet **otetaan huomioon**.
- c) **Määritelmät** (2 artikla) – uusiutuvan energian alan rajatylittävän hankkeen määritelmää muutettiin siten, että siinä otetaan tarvittaessa huomioon hankkeen **yhdistäminen jakelu- tai siirtoverkkoon** edellyttäen, että se on erottamaton osa hanketta. Tämä muutos koskee myös kyseisessä artiklassa määriteltyjä varastointia koskevia hankkeita.

- d) **Ohjelman tavoitteet** (3 artikla) – 2 kohdan b alakohdan i alakohdassa korostettiin nimenomaisesti **yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden keskeistä asemaa**. Tekstiin sisällytettiin **yhteenliitöntöjen pullonkaulojen poistaminen, ja kriittisen energiainfrastruktuurin suojaaminen** lisättiin energiainfrastruktuurin häiriönsietokyvyn yhteyteen. Kriittisten energiainfrastruktuurien suojaaminen otetaan huomioon myös johdanto-osan kappaleissa. Ehdotuksen 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdan soveltamisalaa selkeytettiin edelleen rajatylittävän energiayhteistyön – eli ensisijaisesti uusiutuvan energian alan hankkeiden – tukemista koskevan tavoitteen osalta.
- e) Ehdotuksen 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdassa on myös selvennetty, että hankkeet, joita voidaan tukea unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismista, koskevat myös varastointia, jos asetuksen (EU) 2018/1999 33 artiklan mukaiset edellytykset täyttyvät.
- f) **Uusiutuvan energian alan rajatylittävät hankkeet** (11 artikla) – kyseisen artiklan 2 kohtaa muutettiin lisäämällä uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden hyötyihin hiilestä irtautuminen, järjestelmän joustavuus ja varastointi. Tällaisten hankkeiden mahdollisia erityishyötyjä on arvioitava myös silloin, kun hankkeet liittyvät erottamattomasti rajatylittävien energiaverkkojen laajentamiseen. Tämä on otettu huomioon 4 kohdassa.

- g) **Enintään 5 prosentin rahoitusosuuden kohdentaminen ohjelman talousarviosta unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin** (11 artikla) – kyseisen artiklan 5 kohtaa muutettiin lisäämällä, että kohdentaminen voidaan toteuttaa myös silloin, kun sen ansiosta voidaan rahoittaa hankkeita, joilla **uusiutuvia energialähteitä integroidaan kustannustehokkaasti energiajärjestelmään**. Lisäksi jos 5 prosentin rahoitusosuus unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin on kohdennettu kokonaisuudessaan 1. tammikuuta 2031 mennessä, komissio voi päättää kohdentaa siihen vielä enintään 5 prosentin rahoitusosuuden tämän ohjelman jäljellä olevista määrärahoista (uusi 5 a kohta). Ennen tätä komissio arvioi uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden menestystä ja kysyntää markkinoilla sekä unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismin toimivuuden. Tämä muutos on otettu huomioon myös johdanto-osan kappaleissa.
- h) **Työohjelmat** (12 artikla) – lisättiin uusi 2 kohdan a alakohta, jotta energia-alan työohjelmissa voitaisiin ottaa selkeämmin huomioon yhteistä etua koskevat hankkeet ja keskinäistä etua koskevat hankkeet, joilla pyritään yhdentämään energian sisämarkkinoita entisestään, lopettamaan energiaeristyneisyys ja poistamaan sähköverkkojen yhteenliitöntöjen pullonkaulat. Tämä on otettu huomioon myös johdanto-osan kappaleissa.
- i) Ehdotuksen 12 artiklaan lisättiin vielä 2 kohdan b alakohta, jotta työohjelmissa ilmoitettaisiin energia-alaa koskevien erityistavoitteiden arvioidut määrät ottaen huomioon EU:n energiapolitiikan kehitys, kuten energiajärjestelmän hiilestä irtautumista koskeva toimintakehys. Tämä muutos on otettu huomioon johdanto-osan 10 ja 18 kappaleessa.
13. Tekstiin tehtiin myös korjauksia pysyvien edustajien komitean 3. joulukuuta 2025 pidetyn kokouksen jälkeen. Kyseiset korjaukset eivät muuta tekstin merkitystä. Niillä yhdenmukaistetaan tekstissä käytetyt termit ja kirjoitusasu.

IV KÄSITTELY MUISSA TOIMIELIMISSÄ

14. Euroopan parlamentissa ehdotus odottaa valiokunnan päätöstä. Ehdotuksen käsittelystä vastaavat yhdessä teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) sekä liikenne- ja matkailuvaliokunta (TRAN). Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnan esittelijäksi nimitettiin 3. lokakuuta 2025 Kamila GASIUK-PIHOWICZ (PL, EPP) ja liikenne- ja matkailuvaliokunnan esittelijäksi Oihane AGIRREGOITIA MARTÍNEZ (ES, Renew). Lausuntoa pyydettiin kolmelta valiokunnalta, jotka ovat turvallisuus- ja puolustuspolitiikan valiokunta (SEDE), ympäristön, ilmaston ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI) sekä aluekehitysvaliokunta (REGI). Budjettivaliokunnan (BUDG) olisi laadittava talousarvionäkökohtia koskeva arvio. Euroopan parlamentin odotetaan hyväksyvän mietintönsä vuoden 2026 puolivälissä.
15. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea valmistelevat parhaillaan lausuntoja lainsäädäntöehdotuksesta.

V LOPUKSI

16. Neuvostoa pyydetään muodostamaan osittainen yleisnäkemyks tämän ilmoituksen liitteessä olevan tekstin pohjalta.
17. Osittaista yleisnäkemyksä käytetään neuvoston valtuutuksena neuvotella Euroopan parlamentin kanssa tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

2025/0221 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**Verkköjen Eurooppa -välineen perustamisesta vuosiksi 2028–2034, asetuksen (EU) 2024/1679
muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1153 kumoamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 172 artiklan ensimmäisen kohdan sekä 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon²,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

---

¹ *EUVL L, [...], [...], s. [...].

² *EUVL L, [...], [...], s. [...].

- (1) Tällä asetuksella perustetaan Verkkujen Eurooppa -välineen ohjelma (jäljempänä 'ohjelma'). Tavoitteena on nopeuttaa investointeja Euroopan laajuisiin liikenne- ja energiaverkkoihin ja luoda vipuvaikutusta rahoituksen hankkimiseksi sekä julkiselta että yksityiseltä sektorilta parantaen samalla oikeusvarmuutta ja noudattaen teknologianeutraaliuden periaatetta. Ohjelman tarkoituksena on myös helpottaa uusiutuvaan energiaan liittyvää rajat ylittävää yhteistyötä esimerkiksi tukemalla rajat ylittäviä hankkeita. Ohjelmalla olisi edistettävä liikenne- ja energia-alojen välisten synergioiden täysipainoista hyödyntämistä, millä tehostettaisiin unionin toimia ja mahdollistettaisiin käyttöönottokustannusten optimointi. [Tässä asetuksessa vahvistetaan ohjelman rahoituspuitteet. Tätä asetusta sovellettaessa käypä hinta lasketaan soveltamalla kiinteää 2 prosentin deflaattoria.]
- (2) Ihmisten³ ja tavaroiden tehokas kuljettaminen on unionin toiminnan keskeinen pilari, ja sillä on ratkaiseva merkitys kilpailukyvyn ja talouskasvun edistämässä, yhteenkuuluvuuden varmistamisessa sekä ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Kansalaisten ja tavaroiden mahdollisuus liikkua vapaasti ja tehokkaasti hyvin yhteenliitetyillä ja kokonaisilla sisämarkkinoilla parantaa yhteyksiä, varmistaa työpaikkojen ja palvelujen saatavuuden sekä tukee paikallistalouksia ja kauppaa. Samalla hiilestä irtautunut ja kestävä liikennejärjestelmä on edellytys unionin ilmastotavoitteiden saavuttamiselle sekä puuttumiselle unionin talouden strategiseen ja kestävämpään riippuvuuteen fossiilisista polttoaineista. Tehokas ja turvallinen tavaraliikenne on välttämätön tarpeellisten tavaroiden toimittamiseksi kansalaisille, talouden pitämiseksi käynnissä ja sotilaallisen turvallisuuden tukemiseksi. Draghin Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta laatimassa raportissa⁴ tunnustetaan, että on tärkeää lisätä liikenneinfrastruktuuriin tehtäviä investointeja, ja korostetaan integroitujen multimodaaliliikenteen markkinoiden tarvetta sekä vahvaa hiilestä irtautumisen ja puhtaiden ratkaisujen kysyntää. Draghin raportissa kehoitetaan vauhdittamaan digitalisaatiota unionissa keskeisillä talouden aloilla, kuten liikenteessä. Lettan sisämarkkinoiden tulevaisuudesta laatimassa raportissa korostetaan liikennealaa keskeisenä alana, jolla Euroopan syvempi yhdentyminen on olennaisen tärkeää sisämarkkinoiden mahdollisuuksien täysimääräisen hyödyntämisen kannalta.

---

³ Liikuntarajoitteiset ja vammaiset henkilöt mukaan luettuina.

⁴ Mario Draghi, "A competitiveness strategy for Europe", syyskuu 2024, https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en.

Lettan raportissa painotetaan erityisesti tarvetta saattaa TEN-T-verkko valmiiksi ja korostetaan yleiseurooppalaisen suurten nopeuksien rautatieverkon mahdollisuuksia mullistaa matkustaminen Euroopassa ja vauhdittaa unionin yhdentymistä. Niinistön Euroopan siviili- ja puolustusvalmiudesta laatimassa raportissa korostetaan kaksoiskäyttöön soveltuvien liikennekäytävien merkitystä sotilaalliselle liikkuvuudelle ja toimitusketjuille, liikenneinfrastruktuurin ilmastokestävyyden merkityksellisyyttä sekä turvallisten unionin ulkomaankaupassa käytettävien meritoimitusreittien tarvetta.

- (3) Unionin olisi helpotettava hankkeita sellaisilla alueilla **ja jäsenvaltioissa**, jotka ovat heikommassa asemassa, yhteyksiltään heikompia, ruuhkautuneita, syrjäisimpiä tai eristyksissä taikka jotka sijaitsevat maaseudulla, saarella, rannikolla tai syrjäseudulla, **sekä saarijäsenvaltioissa**, jotta voitaisiin **vähentää niiden energiaeristyneisyyttä ja** mahdollistaa niiden pääsy Euroopan laajuisiin energia- ja liikenneverkkoihin tuottaen samalla hyötyä koko unionille turvallisuuden, kilpailukyvyn sekä sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1679⁵ määritellään Euroopan laajuisen liikenneverkon infrastruktuuri, täsmennetään siihen kohdistuvat vaatimukset ja säädetään näiden vaatimusten täytäntöönpanoa koskevista toimenpiteistä. Kyseisessä asetuksessa säädetään Euroopan laajuisen liikenneverkon ydinverkon valmiiksi saattamisesta vuoteen 2030 mennessä ja laajennetun ydinverkon valmiiksi saattamisesta vuoteen 2040 mennessä luomalla uutta infrastruktuuria sekä parantamalla ja kunnostamalla merkittävästi olemassa olevaa infrastruktuuria. Tuloksena tulee olemaan tehokas liikenneverkko sekä henkilö- että tavaraliikenteelle.

---

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1679, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi, asetusten (EU) 2021/1153 ja (EU) N:o 913/2010 muuttamisesta sekä asetuksen (EU) N:o 1315/2013 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1679, 28.6.2024).

(4) Asetuksessa (EU) 2024/1679 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on tarpeen tukea taloudellisesti sellaisten yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittämistä, joilla on rajatylittävä ulottuvuus, uuden tai parannetun infrastruktuurin avulla, myös luomalla puuttuvia yhteyksiä. Eurooppalaisilla liikennekäytävillä, myös tämän asetuksen liitteessä luetelluilla rautatie- ja sisävesireittiosuuksilla, on tällainen rajatylittävä ulottuvuus. Kyseisessä liitteessä on myös kattavaa verkkoa koskevia muita hankkeita sekä [...] satamia, joilla yhdessä [...] sisämaayhteyksiensä kanssa on rajatylittävä ulottuvuus. Liitteessä oleva alustava luettelo yhteistä etua koskevista hankkeista, joilla on rajatylittävä ulottuvuus, on ohjeellinen ja etuuskohteluun oikeuttamaton eikä se rajoita asetuksen (EU) 2024/1679 8 artiklan 5 kohdan soveltamista. Yhteistä etua koskevat hankkeet, joilla on rajatylittävä ulottuvuus mutta joita ei ole sisällytetty tähän liitteeseen, ei suljeta tästä ohjelmasta annettavan tuen ulkopuolelle, jos ne täyttävät asiaankuuluvat perusteet. Kunkin jäsenvaltion, erityisesti saarijäsenvaltioiden, maantieteellisen sijainnin erityispiirteet olisi otettava huomioon, kun tarkastellaan sellaisten hankkeiden rajatylittävää ulottuvuutta, jotka voivat saada rahoitusta tästä ohjelmasta. [...]

(4 a) Ohjelmasta olisi tuettava älykkään, häiriönsietokykyisen ja kestäväen TEN-T-verkon kehittämistä. Älykkäässä TEN-T-verkossa olisi hyödynnettävä yhteentoimivia ja digitaalisia liikenteenhallintajärjestelmiä, kuten Euroopan rautatieliikenteen hallintajärjestelmää (ERTMS), älyliikennejärjestelmää (ITS), eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan nykyaikaistamishanketta (SESAR), alusliikennettä koskevaa seuranta- ja tietojärjestelmää (VTMIS) sekä jokitiedotuspalvelua (RIS). Häiriönsietokykyisen TEN-T-verkon olisi oltava valmis vastaamaan muuttuvaan ilmastoon ja geopoliittiseen tilanteeseen sekä luonnonkatastrofeihin, hybridi- ja kyberuhkiin, ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin ja häiriöihin. Kestäväen TEN-T-verkon olisi mahdollistettava hiilestä irtautunut liikenne esimerkiksi ottamalla käyttöön vaihtoehtoisia polttoaineita. Myös kaukoliikenne kärsii yhteentoimivuuden ja turvallisen toiminnan mahdollistavien infrastruktuurien puutteesta, ja ohjelmalla olisi ratkaistava myös nämä kysymykset.[...]

- (4 b) [...]Ohjelmasta tuettujen [...] toimien [...] olisi tarvittaessa oltava yhdenmukaisia asetuksen (EU) 2024/1679 54 artiklan mukaisesti laadittujen käytäviä koskevien työsuunnitelmien ja verkon toimintavarmuuteen ja yhteentoimivuuteen liittyvän yleisen kehittämisen kanssa.
- (5) Yhteisessä valkoisessa kirjassa Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä⁶ todettiin, että sotilaallinen liikkuvuus on keskeinen osa Euroopan turvallisuutta ja puolustusta, ja korostettiin liikkumiseen tarvittavan kaksikäyttöinfrastruktuurin tukemisesta unionin tasolla saatavaa lisäarvoa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1153⁷ sisälsi ensimmäistä kertaa erilliset kokonaisuusmäärärahat siviili- ja puolustusalan kaksoiskäyttöön tarkoitetun liikenneinfrastruktuurin kehittämistä varten. On olennaisen tärkeää, että unionin liikenneinfrastruktuuri mahdollistaa sotilashenkilöstön, -tarvikkeiden ja -kaluston nopean ja tehokkaan liikkumisen ilma-, maa- ja vesiteitse. Näin ollen kaikkien liikennemuotojen infrastruktuuria olisi [...] parannettava vastaamaan sotilaallisia vaatimuksia. Ohjelmalla olisi pyrittävä täydentämään Euroopan kilpailukykyrahastosta tuettuja erityistoimia (myös Euroopan yhteistä etua koskevien tärkeiden hankkeiden osalta), joiden tavoitteena on erityisesti vahvistaa jäsenvaltioiden sotilaallisen liikkuvuuden valmiuksia ja niiden käytettävyyttä ja saatavuutta, sekä tukemaan sellaisten digitaalisten ratkaisujen kehittämistä, joilla helpotetaan sotilaallista liikkuvuutta, sekä kansallisista ja alueellisista kumppanuussuunnitelmista tuettavia toimenpiteitä.

---

⁶ Yhteinen valkoinen kirja Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä (JOIN(2025) 120 final, 19.3.2025).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1153, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2021, Verkkojen Eurooppa -välineestä ja asetusten (EU) N:o 1316/2013 ja (EU) N:o 283/2014 kumoamisesta (EUVL L 249, 14.7.2021, s. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

- (6) Sotilaallisen liikkuvuuden alalla ohjelmalla pyritään edistämään sotilaskaluston ja -henkilöstön nopeaa ja laajamittaista kuljetusta EU:n laajuisesti ottaen huomioon EU:n tason sotilaallinen asiantuntemus. Ohjelman olisi oltava johdonmukainen niiden EU:n ponnistelujen kanssa, joilla lisätään EU:n puolustusvalmiutta, kuten Euroopan puolustusvalmiutta vuoteen 2030 mennessä koskevassa yhteisessä valkoisessa kirjassa esitetään, **ja siinä olisi kunnioitettava täysimääräisesti EU:n jäsenvaltioiden itsemääräämisoikeutta niiden kansallisella alueella ja joukkojen siirtämiseen liittyviä kansallisia päätöksentekoprosesseja. Ohjelmassa olisi keskityttävä toimiin, jotka liittyvät neuvoston 17 päivänä maaliskuuta 2025 hyväksymän asiakirjan ”Sotilaalliset vaatimukset sotilaallista liikkuvuutta varten EU:ssa ja sen ulkopuolella” liitteessä II ja sen mahdollisissa myöhemmin hyväksytyissä tarkistuksissa yksilöityihin neljään EU:n ensisijaiseen sotilaallisen liikkuvuuden käytävään. Tämän ei pitäisi sulkea pois mahdollisuutta tukea muita kaksoiskäyttöinfrastruktuuria koskevia toimia tässä asetuksessa säädettyjen perusteiden mukaisesti.**
- (7) Unioni on kehittänyt omat avaruusjärjestelmänsä paikannusta, navigointia ja ajanmääritystä (Galileo, EGNOS ja LEO PNT), maanseurantaa ja valvontaa (Copernicus, EOGS) ja turvallisia yhteyksiä (GOVSATCOM ja IRIS²) varten. Niillä kaikilla tarjotaan kehittyneitä palveluja, jotka tuottavat merkittäviä taloudellisia hyötyjä julkisen ja yksityisen sektorin käyttäjille. Sen vuoksi kaikkien Verkkojen Eurooppa -välineestä rahoitettavien liikenne- tai energiainfrastruktuurien, joissa käytetään paikannus-, navigointi- ja ajanmääritys- tai maanseurantapalveluja, olisi oltava teknisesti yhteensopivia kyseisten järjestelmien kanssa. Tämän yhteensopivuuden varmistamiseksi työohjelmassa voidaan tarvittaessa varmistaa, että Verkkojen Eurooppa -välineestä tuetut toimet, joihin liittyy paikannus-, navigointi- ja ajanmääritysteknologiaa, yhteysteknologiaa tai maanseurantateknologiaa, ovat teknisesti yhteensopivia EU:n avaruusjärjestelmien kanssa.
- (8) ProtectEU-strategiassa korostetaan, että turvallisuus on peruskallio, jolle kaikki vapautemme rakentuvat. Strategian lähtökohtana on se, että turvallisuus on valtavirtaistettava kaikissa EU:n politiikoissa.

(9) Energiainfrastruktuurin laajentaminen ja parantaminen on olennainen edellytys aidolle energiaunionille, joka on valmis ja yhteenliitetty ja jolla taataan unionin energiavarmuus ja -riippumattomuus, energian kohtuuhintaisuus ja teollisuuden kilpailukyky saavuttaen samalla unionin ilmasto- ja energiatarvitteet vuoteen 2030 mennessä ja ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Energiaverkot ovat välttämättömiä uusiutuvan energian lisätuotannon kannalta, mukaan lukien merienergia, teollisuuden hiilestä irtautumisen ja sähköistymisen vauhdittamiseksi sekä sellaisten hyvin toimivien, **joustavien** ja kilpailukykyisten energian sisämarkkinoiden varmistamiseksi, joilla saavutetaan varma ja kohtuuhintainen energiansaanti, **myös yhdistämällä suuren energiantuotannon aloja, joilla on kysyntää mahdollisesti tulevaisuudessa**. Draghin raportissa tunnustetaan myös energiainfrastruktuuriin tehtävien investointien lisäämisen merkitys. Draghin raportissa korostettiin erityisesti energiaverkkoihin tehtäviä investointeja ja tarvetta lisätä nopeasti rajat ylittävän energiainfrastruktuurin käyttöönottoa, jotta varmistetaan uusiutuvan energian integrointi eurooppalaiseen järjestelmään ja saadaan Euroopan teollisuus irrotettua hiilestä. Komissio korosti puhtaan teollisuuden kehityksen ohjelmassa⁸ ja kohtuuhintaista energiaa koskevassa toimintasuunnitelmassa⁹ sitä, miten tärkeää on saattaa energiaunioni valmiiksi investoimalla energiainfrastruktuuriin ja rajat ylittäviin verkkoihin **sekä tarjoamalla niitä**, jotta voidaan turvata Euroopan teollisuuden kilpailukyky, ihmisten hyvinvointi sekä energiansaannin kohtuuhintaisuus ja varmuus. Kohtuuhintaista energiaa koskevassa toimintasuunnitelmassa todetaan, että jokaisen ihmisen, yhteisön ja yrityksen olisi hyödyttävä puhtaasta siirtymästä. Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston sähköinfrastruktuuria koskevan seurantaraportin¹⁰ mukaan rajat ylittävän kapasiteetin tarve on vuoteen 2030 mennessä 66 gigawattia, joista 32 gigawattia on edelleen ratkaisematta. Ohjelman tuki rajat ylittävillä hankkeilla on tärkeä tekijä tämän puutteen korjaamisessa.

---

⁸ COM(2025) 85 final.

⁹ COM(2025) 79 final.

¹⁰ ACER: Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system, 2024 Monitoring Report, https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_2024_Monitoring_Electricity_Infrastructure.pdf.

- (10) Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä rajatylittäviin energian siirtoverkkoihin, mukaan lukien hybridiyhdysjohtojen kaltaiset monimutkaiset hankkeet, myös ne, jotka ovat välttämättömiä, jotta voidaan saavuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2018/1999¹¹ sähköverkkojen yhteenliitännäasteelle määritetty tavoite, joka on 15 prosenttia vuonna 2030. **Kohtuuhintaista energiaa koskevassa toimintasuunnitelmassa komissio korosti, että energiajärjestelmän kunnianhimoisen sähköistämisen ja puhtaiden tuotantolähteiden laajentaminen lisäävät koko energia-alan energiatehokkuutta, auttavat irrottamaan teollisuuden, liikenteen sekä muiden ratkaisujen avulla lämmityksen ja jäähdytyksen alat hiilestä ja tukevat puhtaan, unionin oman energiantuotannon käyttöönnottoa, ja ilmoitti sähköistämistä koskevan toimintasuunnitelman käynnistämisestä vuonna 2026.**
- (11) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/869¹² vahvistetaan suuntaviivat Euroopan laajuisen energiainfrastruktuurin oikea-aikaiselle kehittämiselle ja yhteentoimivuudelle. Siinä määritellään yhteistä etua ja keskinäistä etua koskevat hankkeet ja määritetään, millä edellytyksillä tällaisille hankkeille voidaan myöntää unionin taloudellista apua. Yhteistä etua ja keskinäistä etua koskevat hankkeet tuottavat kuitenkin rajatylittävän luonteensa vuoksi paitsi merkittäviä myönteisiä ulkoisvaikutuksia ja edistävät yhteisvastuullisuutta myös aiheuttavat toteuttajilleen erityisiä haasteita, jotka johtuvat hankkeiden ulottumisesta useille lainkäyttöalueille, koordinoinnin haasteista sekä kustannusten ja hyötyjen usein epäsymmetrisestä jakautumisesta **hankkeeseen osallistuvien maiden välillä ja niiden ulkopuolella.**

---

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

¹² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/869, annettu 30 päivänä toukokuuta 2022, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EY) N:o 715/2009, (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 ja direktiivien 2009/73/EY ja (EU) 2019/944 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

Näin ollen ne tarvitsevat tukea unionin tasolta, **ja niihin olisi kiinnitettävä erityistä huomiota tämän ohjelman energiavoitteissa asetuksessa (EU) 2021/1153 esitetyn varojen jakautumisen mukaisesti. Kuten vuosien 2021–2027 Verkkojen Eurooppa -välineen yhteydessä, komission olisi arvioitava säännöllisesti tämän ohjelman energiavoitteiden mukaista varojen käyttöä, jotta varmistetaan niiden asianmukainen hajauttaminen, joka vastaa markkinakysyntää ja tarvetta saattaa energiaunioni valmiiksi.**

- (12) Energia-alalla ohjelman tavoitteena on edistää yhteistä etua ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden kehittämistä, jotta energiamarkkinoiden yhdentymistä ja energiaverkkojen yhteentoimivuutta voidaan edistää yli valtionrajojen. Lisäksi ohjelmalla pyritään helpottamaan hiilestä irtautumista, **vähentämään energiaeristyneisyyttä ja poistamaan yhteenliitäntöjen pullonkauloja**, edistämään energiatehokkuutta ja turvaamaan toimitusvarmuutta sekä helpottamaan rajatylittävää yhteistyötä energia-alalla, mukaan lukien uusiutuvan energian tuotannossa sekä sellaisten varastointilaitosten kohdalla, jotka eivät täytä asetuksessa (EU) 2022/869 annettuja tukikelpoisuusperusteita. **Kunkin jäsenvaltion, erityisesti saarijäsenvaltioiden, maantieteellisen sijainnin erityispiirteet olisi otettava huomioon, kun tarkastellaan sellaisten hankkeiden rajatylittävää ulottuvuutta, jotka voivat saada rahoitusta tästä ohjelmasta, ja kun arvioidaan energiaeristyneisyyttä, haavoittuvuuksia ja toimitusvarmuutta.** Tässä yhteydessä olisi otettava huomioon kaikkien niiden sidosryhmien edut, joihin asia voi vaikuttaa, **ja olisi tehtävä kustannus-hyötynalyysi.**
- (13) Jäsenvaltioiden välinen tai jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välinen rajat ylittävä uusiutuvaan energiaan liittyvä yhteistyö on erittäin tärkeää, jotta hiilestä irtautumista, kilpailukykyä, energian sisämarkkinoiden toteuttamista sekä toimitusvarmuutta koskevat unionin tavoitteet voidaan saavuttaa kustannustehokkaalla ja kestäväällä tavalla. Ohjelmalla pyritään puuttumaan siihen riskiin, että rajat ylittävä yhteistyö ei ilman unionin taloudellista apua kehity optimaaliselle tasolle.

- (14) Uusiutuvan energian alan rajatylittävillä hankkeilla olisi saatava aikaan kustannussäästöjä uusiutuvan energian käyttöön otossa **ja integroinnissa** eri puolilla unionia tai muita hyötyjä **hiilestä irtautumisen**, järjestelmäintegraation, **varastoinnin ja järjestelmän joustavuuden**, toimitusvarmuuden, kilpailukyvyn tai innovoinnin kannalta [...]. Komission tulisi ottaa hankkeiden valinnassa huomioon erityisesti niiden vaikutus unionin energian sisämarkkinoiden tiiviimpään yhdentymiseen ja pyrittävä mahdollisuuksien mukaan huomioimaan maantieteellinen tasapaino. **Uusiutuvan energian alan rajatylittäviä varastointihankkeita koskevia järjestelyjä ei pitäisi rajoittaa naapurijäsenvaltioihin eikä energian tai joustopalvelujen fyysiseen toimitukseen.** Kun kyseessä on töihin myönnettävä avustus, hakijan olisi osoitettava, että siihen vaikuttavat markkinoiden toimintapuutteet tai taloudelliset esteet, kuten riittämätön kaupallinen kannattavuus, suuret alkuvaiheen kustannukset tai markkinarahoituksen puute.
- (15) Ohjelman tulisi mahdollistaa määrärahojen siirto asetuksen (EU) 2018/1999¹³ 33 artiklalla perustettuun unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin, jotta voidaan varmistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001¹⁴ 3 artiklan 5 kohdassa määriteltyjen mahdollistavien puitteiden rahoitus, **mukaan lukien unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismin täytäntöönpanoa koskeva tekninen ja hallinnollinen apu.** Tämä siirto voi koskea myös uusiutuvan energian alan rajatylittäviin hankkeisiin lukeutuvia hankkeita. Komission olisi tarvittaessa pyrittävä asettamaan taloudellisen tuen myöntämisessä etusijalle hankkeet, jotka edistävät unionin energian sisämarkkinoiden yhdentymistä, mukaan lukien uusiutuvan energian alan rajatylittävät hankkeet.

---

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti).

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

Jos unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin siirretyt varat on kohdennettu kokonaisuudessaan 1 päivään tammikuuta 2031 mennessä, komissio voi siirtää vielä 5 prosenttia lisää tämän ohjelman jäljellä olevista määrärahoista, jotka on tarkoitettu 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin, uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden markkinoille saattamisen ja kysynnän perusteellisen arvioinnin perusteella ottaen huomioon, että saatavilla on oltava rahoitusta, jota tarvitaan yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden kehittämisen tukemiseen keskeisenä tavoitteena 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa esitettyjen ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

- (16) On varmistettava synergiat Euroopan laajuisten liikenne- ja energiaverkkojen kehittämisen ja Verkkojen Eurooppa -välineestä tuettujen uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden, joilla on voimakkaita valtionrajat ylittäviä vaikutuksia, sekä kansallisten ja alueellisten kumpanuussuunnitelmien, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman ja Euroopan kilpailukykyrahaston toiminnan piiriin kuuluvien kuljetus- ja energiahankkeiden välillä. Synergiat voivat myös edellyttää tukea Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille, jotka painottuvat liikenne- ja energia-alojen rajatylittävään infrastruktuuriin.

- (16 a) Sisäisen verkkoinfrastruktuurin laajentaminen, vahvistaminen ja saatavuus ovat keskeisessä asemassa, jotta voidaan varmistaa rajatylittävän yhteenliitäntäkapasiteetin asianmukainen ja luotettava käyttö, puuttua infrastruktuurin pullonkauloihin, kuten kansallisten sähköverkkojen rakenteellisiin siirtorajoituksiin, tukea energian sisämarkkinoiden yhdentämisen jatkamista ja energiakäytävien valmistumista, mikä viime kädessä edistää energiaunionin toteuttamista ja kohtuullisia energian hintoja sekä tukee unionin kilpailukykyä. Asetuksen (EU) 2022/869 mukaisesti kansalliset infrastruktuurihankkeet, joilla on merkittävä rajatylittävä vaikutus, voidaan luokitella yhteistä etua koskevaksi hankkeeksi tai keskinäistä etua koskevaksi hankkeeksi, jotta voidaan tukea tosiasiallisesti rajatylittävää yhteenliitettävyyttä ja sen mahdollistamista, sanotun kuitenkin rajoittamatta rajatylittävää kustannustenjakoa.**

(16 b) Kriittistä liikenne- ja energiainfrastruktuuria on suojeltava kiireellisesti unionin turvallisuuden ja energiansaannin jatkuvuuden varmistamiseksi. Uusin uhkiin reagointia varten toimenpiteet, joilla suojellaan kriittistä energiainfrastruktuuria, vaihtelevat laajuudeltaan, luonteeltaan ja kiireellisyydeltään. Suojelutoimenpiteet, mukaan lukien kyberturvallisuuteen liittyvät suojelutoimenpiteet, joilla varmistetaan häiriönsietokyky ja vakaus hankkeiden kehittämisessä ja parantamisessa, ovat erityisen tärkeitä rajatylittävien infrastruktuurihankkeiden kannalta unionissa, ja niitä olisi tarkasteltava yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden kehittämisessä, samalla kun kunnioitetaan täysimääräisesti EU:n jäsenvaltioiden itsemääräämisoikeutta niiden kansallisten turvallisuusetujen osalta.

- (17) Ohjelma tulisi myös pitää johdonmukaisena Globaali Eurooppa -ohjelman puitteissa rahoitettujen toimien kanssa. On tärkeää, että Euroopan laajuiset liikenne- ja energiaverkot ovat hyvin yhteydessä kolmansiin maihin. Asianomaisissa toimintakehyksissä yksilöidään jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden yhteistä etua tai keskinäistä etua koskevat hankkeet, jotka ovat ensisijaisia näiden kolmansien maiden liikenne- ja energiayhteyksien kannalta. Näiden hankkeiden osalta ohjelman puitteissa myönnettävä tuki tulee koordinoita tiiviisti Globaali Eurooppa -ohjelmasta myönnettävän tuen kanssa. Liikennealalla on asetettava etusijalle tämän asetuksen liitteessä luetellut rajanylitysosuudet **kolmansiin maihin, jotta voidaan varmistaa asetuksen (EU) 2024/1679 liitteessä IV esitetyn alustavan TEN-T-verkon toteutus.**
- (18) Viime aikojen kokemukset nopeasti muuttuvassa taloudellisessa, sosiaalisessa ja geopoliittisessa ympäristössä ovat osoittaneet joustavamman monivuotisen rahoituskehityksen ja unionin ohjelmien tarpeellisuuden. Tämän vuoksi ja Verkkojen Eurooppa -välineen tavoitteiden mukaisesti rahoituksessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon muuttuvat poliittiset tarpeet ja unionin painopisteet sellaisina kuin ne on yksilöity komission julkaisemissa asiakirjoissa, neuvoston päätelmissä ja Euroopan parlamentin päätöslauselmissa, samalla kun varmistetaan talousarvion toteuttamisen riittävä ennakoitavuus. **Toteutettaessa Verkkojen Eurooppa -välineen energia-alaa koskevia erityistavoitteita työohjelmilla olisi ilmoitettava energia-alaa koskeviin erityistavoitteisiin arvioidut määrärahat.**

- (19) [Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus, olisi ohjelman mukaiset talousarviotakuut ja rahoitusvälineet, myös ne, joihin yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa muuta tukea, jota ei makseta takaisin, pantava käytäntöön Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen ja Globaali Eurooppa -ohjelman toteutusmekanismien sovellettavien sääntöjen mukaisesti Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineestä ja Globaali Eurooppa -ohjelman toteutusmekanismeista myönnettävää tämäntyyppistä tukea koskevien sopimusten puitteissa.]
- (20) [Jos ohjelmasta on tarkoitus myöntää unionin tukea talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki olisi annettava yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen ja Global Europe -ohjelman toteutusmekanismien kautta ja Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen ja Global Europe -ohjelman toteutusmekanismien sovellettavien sääntöjen mukaisesti.] Jos tämän ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen käytetään Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välinettä, kaikille jäsenvaltioille on oltava pyydettyä saatavilla neuvoa-antavaa tukea. Tällaiseen tukeen voisi kuulua valmiuksien kehittämistä, tukea hankkeiden tunnistamiseen, valmisteluun ja toteuttamiseen sekä rahoitusvälineitä ja investointijärjestelyjä koskevaa neuvontaa.
- (21) Ohjelmassa olisi optimoitava saatavilla olevan rahoituksen käyttö seuraamalla tarkasti saataville tuotua rahoitusta ja vähentämällä tai lopettamalla avustuksia tarvittaessa. Tämän pitäisi mahdollistaa tietyille toimelle kohdennetun, mutta määräajan puitteissa käyttämättä jääneen talousarvion osan uudelleenkohdentaminen muihin ohjelman soveltamisalaan kuuluviin toimiin.

- (22) Tarvittavien töiden laajuuden vuoksi on mahdollista, että rajanylitysosuuden täytäntöönpanossa toteutetaan rinnakkain useita toimia, joita tuetaan erilaisilla avustussopimuksilla mutta jotka edistävät silti samaa tavoitetta, jota kutsutaan yleiseksi hankkeeksi. Jotta voidaan edistää unionin resurssien tehokkaampaa käyttöä ja varmistaa, että tärkeät infrastruktuuritavoitteet voidaan saavuttaa kaikilta osin, ohjelman olisi mahdollistettava käytettävissä olevien varojen uudelleenkohdentaminen saman yleisen hankkeen puitteissa. Rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509¹⁵ 192 artiklan 1 kohdan mukaisten kilpailumenettelyjen soveltamista ja mainitun asetuksen 198 artiklan säännösten lisäksi varoja olisi voitava kohdentaa uudelleen alkuperäisiin toimiin tehtävillä muutoksilla työohjelmassa vahvistetuin edellytyksin, mukaan lukien unionin rahoitusosuuden enimmäismäärä.
- (23) Ohjelmaan sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2024/2509. Siinä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin yleisen talousarvion laatimista ja toteuttamista, mukaan lukien avustuksia, palkintoja, muita kuin rahallisia lahjoituksia, hankintoja, välillistä hallinnointia, rahoitusapua, rahoitusvälineitä ja talousarviotakuuta koskevat säännöt.

---

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

(24) Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti työohjelmissa ja ehdotuspyyntöasiakirjoissa on tarkoituksenmukaista esittää ohjelman puitteissa tuettavien politiikkojen määrärahojen teknistä käyttöönottoa koskevat yksityiskohtaiset tiedot, mukaan lukien [...] **yksityiskohtaisemmat** avustuskelpoisuusperusteet ja avustuksen myöntämisperusteet, jotka riippuvat talousarvion toteuttamisvälineestä, eli avustuksesta tai hankinnasta, ja tarkemmat [...] **ohjelman tavoitteet, myös se, että tarkastellaan energiapolitiikan kehitystä vuosiin 2030 ja 2040 asti sekä kohti vuotta 2050 mentäessä. Tällaisissa avustuksen myöntämisperusteissa voitaisiin ottaa huomioon hankkeen arvioimiseksi esimerkiksi ensisijaisuus ja kiireellisyys, hakemuksen laatu, vaikutukset, kypsyyssaste sekä toimen katalyyttinen vaikutus.** Varainhoitoasetuksen 136 artiklan mukaisesti suuririskisiin toimittajiin olisi turvallisuussyistä sovellettava avustuskelpoisuusrajoituksia. **Tämä olisi otettava huomioon erityisesti sotilaallista liikkuvuutta koskevissa toimissa.**

- (25) Ohjelmasta myönnettävän tuen olisi edistettävä investointeja puuttumalla markkinoiden toimintapuutteisiin tai optimaalisesta poikkeaviin investointitilanteisiin oikeasuhteisella tavalla, välttämällä päällekkäisyyksiä tai syrjäyttämistä ja kannustaen yksityistä rahoitusta. Tuella olisi myös oltava selkeää unionin tason lisäarvoa. Tällä tavoin varmistetaan, että ohjelman toimet ovat valtiontukisääntöjen mukaisia, ja vältetään kilpailun kohtuuton vääristyminen sisämarkkinoilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista kansallisiin resursseihin. **Vastaavasti yhdistelmien hinnanosopimusten kaltaisten tukijärjestelmien kanssa olisi oltava mahdollisia, jos varmistetaan niiden yhdenmukaisuus valtiontukisääntöjen kanssa ja vältetään kilpailun vääristyminen.** Lisäksi Verkkojen Eurooppa -välineen ja säästö- ja investointiunionin¹⁶ toimenpiteet voivat tukea toisiaan, koska julkinen rahoitus voi tehokkaasti vähentää suurten infrastruktuurihankkeiden riskejä ja houkuttaa yksityisiä investointeja EU:hun, mikä saa aikaan merkittävän vipuvaikutuksen. **Ohjelman olisi muun muassa oltava avoin julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuushankkeille.** Samalla tehokkaiden yhteissijoitusjärjestelyiden, kuten eurooppalaisten pitkäaikaissijoitusrahastojen, parantunut saatavuus voi tehokkaasti vauhdittaa yhteisö-sijoittajien ja muiden yksityisten sijoittajien pitkäaikaisia investointeja infrastruktuurihankkeisiin ja näin täydentää ja tehostaa Verkkojen Eurooppa -välineestä saatavilla olevaa rahoitusta.
- (26) Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaiset edellytykset ohjelman täytäntöönpanolle työohjelmien välityksellä, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa. Täytäntöönpanovallan käytössä on noudatettava yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, 16 päivänä helmikuuta 2011 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 182/2011¹⁷.

---

¹⁶ COM(2025) 124 final.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

(27) Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013¹⁸, neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95¹⁹, neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96²⁰ ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939²¹ mukaan unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvien osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) voi tehdä tutkimuksia, joihin sisältyvät myös paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Asetuksen (EU) 2017/1939 nojalla Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) voi tutkia petoksia ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä nostaa niistä syytteen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371²² mukaisesti.

---

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁹ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁰ Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²¹ Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, EPPOLle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että unionin varojen hallinnointiin osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet. Ohjelmaan assosioituneiden kolmansien maiden on myönnettävä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, OLAFille ja tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti.

- (28) [Ohjelman toteutuksessa noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) [XXX]*, [tuloksellisuusasetus], jossa vahvistetaan menojen seuranta ja määrärahoihin sovellettavaa tuloskehystä koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt, joilla varmistetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen ja f alakohdassa tarkoitetun sukupuolten tasa-arvon periaatteen yhdenmukainen soveltaminen, unionin ohjelmien ja toimien tuloksellisuuden seuranta ja raportointia koskevat säännöt, unionin rahoitusportaalin perustamista koskevat säännöt, ohjelmien arviointia koskevat säännöt sekä muut kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavat horisontaaliset säännökset, kuten tiedotusta, viestintää ja näkyvyyttä koskevat säännökset.]
- (29) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt voivat neuvoston päätöksen (EU) 2021/1764²³ 85 artiklan 1 kohdan nojalla saada rahoitusta ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa.
- (30) Ohjelman on kunnioitettava vammaisten henkilöiden oikeuksia ja varmistettava esteettömyyden toteutuminen heidän näkökulmastaan erityisesti liikennealalla.

---

²³ Neuvoston päätös (EU) 2021/1764, annettu 5 päivänä lokakuuta 2021, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä (pätös merentakaisten alueiden, Grönlanti mukaan luettuna, assosiaatiosta) (EUVL L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

- (31) Ohjelman on oltava avoin kolmansien maiden kanssa tehtävälle yhteistyölle, jos se on unionin edun mukaista. Unioni voi tätä varten assosoida kolmansia maita ohjelmaan kuuluviin toimiin kokonaan tai osittain. **Hankkeita, joihin osallistuu kolmansien maiden yhteisöjä, voidaan tukea edellyttäen, että asianomaiset jäsenvaltiot hyväksyvät hankkeen, ja aina kun se on toimen toteuttamisen kannalta välttämätöntä ja edistää 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista. Assosiaatio voisi lisätä ohjelmaan osallistumista esimerkiksi avustuskelpoisuuden osalta tai siten, että assosioitunut kolmas maa osallistuu tarkkailijana komiteamenettelyyn.** Assosiaatiossa on toteuduttava kolmannen maan maksuosuuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino ja varmistettava unionin taloudellisten etujen ja turvallisuusetujen suojaaminen. **Siinä olisi varmistettava tasapuoliset toimintaedellytykset meriliikenteessä ehkäisemällä liikenteen hiilivuotoa asetuksen (EU) 2024/1679 johdanto-osan 41 kappaleen ja 9 artiklan mukaisesti. Uusiutuvan energian alan rajatylittävää hanketta koskeva yhteistyö kolmansien maiden kanssa olisi tarvittaessa toteutettava direktiivissä (EU) 2018/2001 säädetyissä puitteissa.**
- (32) Euroopan laajuisen verkon kehityksen huomioimiseksi komissiolle on siirrettävä valta antaa säädöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti tämän asetuksen liitteessä olevan yhteistä etua koskevien hankkeiden alustavan luettelon muuttamisen osalta. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että ne toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa²⁴ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegeoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegeoituja säädöksiä.

---

²⁴ EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

- (33) Asetuksen (EU) 2021/1153 12 artiklan 2 kohdassa siirretään komissiolle valta antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa määritetään tiettyihin kaksoiskäyttöinfrastruktuuria koskevien toimien luokkiin sovellettavat infrastruktuurivaatimukset. Tämän perusteella hyväksyttiin komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/1328²⁵. Oikeudellisen kehyksen tarkistamisen ja asetuksen (EU) 2024/1679 hyväksymisen seurauksena ja sen varmistamiseksi, että infrastruktuurivaatimuksia voidaan päivittää tulevaisuudessa tämän asetuksen rajoitetusta kestosta riippumatta, kyseisessä asetuksessa vahvistetun valtuutuksen vuoksi on tarpeen antaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa määritetään tiettyihin kaksoiskäyttöinfrastruktuuria koskevien toimien luokkiin sovellettavat infrastruktuurivaatimukset. Näin ollen asetusta (EU) 2024/1679 olisi muutettava siten, että sillä siirretään komissiolle valta antaa täytäntöönpanosäädöksiä tätä tarkoitusta varten.
- (34) Asetus (EU) 2021/1153 olisi kumottava 1 päivästä tammikuuta 2028 alkaen.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan Verkkojen Eurooppa -väline, jäljempänä 'ohjelma', ja vahvistetaan ohjelman tavoitteet, talousarvio[kaudeksi 2028–2034], unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

---

²⁵ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/1328, annettu 10 päivänä elokuuta 2021, tiettyihin kaksikäyttöinfrastruktuuritoimien luokkiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1153 nojalla sovellettavien infrastruktuurivaatimusten määrittämisestä (EUVL L 288, 11.8.2021, s. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/1328/oj).

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1. ’toimella’ mitä tahansa rahoituksellisesti ja teknisesti riippumattomaksi määritettyä, ajallisesti rajattua toimintaa, joka on tarpeen hankkeen toteuttamiseksi;

1 a. ’avustuksen saajalla’ yhteisöä, joka on oikeushenkilö ja jonka kanssa on allekirjoitettu avustussopimus;

2. ’Euroopan laajuisella liikenneverkolla’ asetuksessa (EU) 2024/1679 tarkoitettua Euroopan laajuisista liikenneverkkoa;
3. ’yhteistä etua koskevalla hankkeella’ asetuksen (EU) 2024/1679 3 artiklan 1 alakohdassa tai asetuksen (EU) 2022/869 2 artiklan 5 alakohdassa määriteltyä yhteistä etua koskevaa hanketta;
4. ’kestävällä Euroopan laajuisella liikenneverkolla’ Euroopan laajuisista liikenneverkkoa, joka täyttää asetuksen (EU) 2024/1679 **resurssitehokasta ja häiriönsietokykyistä verkkoa ja ympäristönsuojelua koskevassa 5 artiklassa sekä uusia teknologioita ja innovointia koskevassa 45 artiklassa** säädetyt vaatimukset;
5. ’älykkäällä Euroopan laajuisella liikenneverkolla’ Euroopan laajuisista liikenneverkkoa, joka täyttää asetuksen (EU) 2024/1679 **liikenteen tieto- ja viestintätekniisiä järjestelmiä koskevassa 43 artiklassa sekä uusia teknologioita ja innovointia koskevassa 45 artiklassa** säädetyt vaatimukset;

6. 'häiriönsietokykyisellä Euroopan laajuisella liikenneverkolla' Euroopan laajuisista liikenneverkkoa, joka täyttää asetuksen (EU) 2024/1679 **resurssitehokasta ja häiriönsietokykyistä verkkoa ja ympäristönsuojelua koskevassa 5 artiklassa sekä infrastruktuurin häiriönsietokykyä koskevassa** 46 artiklassa säädetyt vaatimukset;
7. 'sotilaallisella liikkuvuudella' Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden kykyä **vastaanottaa**, kuljettaa, siirtää, [...] lähettää **ja pitää yllä** sotilashenkilöstöä, -kalustoa ja -tarvikkeita nopeasti ja tehokkaasti jäsenvaltioiden rajojen sisällä ja niiden yli siten, että varmistetaan [...] asevoimien toimien nopeus ja tehokkuus;

7 a. 'kaksoiskäyttöön tarkoitettulla liikenneinfrastruktuurilla' liikenneverkkoinfrastruktuuria, joka vastaa sekä siviiliväestön liikkumisen että sotilaallisen liikkuvuuden tarpeisiin;

8. 'selvityksillä' hankkeen toteuttamisen valmistelemiseksi tarvittavia toimia, kuten valmistelevat tutkimukset, kartoitukset, toteutettavuustutkimukset, arvioinnit, testit ja validointitutkimukset, mukaan lukien ohjelmistojen muodossa olevat tutkimukset, sekä muut tekniset tukitoimenpiteet, kuten ennakolta toteutettavat toimet, joita tarvitaan hankkeen määrittelyssä ja kehittämisessä ja hankkeen rahoitusta koskevien päätösten tekemisessä; näitä ovat esimerkiksi asianomaisten kohteiden tutkiminen ja rahoitusjärjestelyn valmistelu;
9. 'töillä' osien, järjestelmien ja palvelujen, mukaan lukien ohjelmistot, ostoa, hankintaa ja käyttöönottoa sekä hankkeeseen liittyvien kehittämis-, **parannus-**, rakennus- ja asennustöiden toteuttamista, laitteistojen vastaanottoa ja hankkeen käynnistämistä;

9 a. 'yleisellä hankkeella' laajamittaista hanketta, jolla on rajatylittävä ulottuvuus ja joka on jaettu useisiin toimiin ja joka hyötyy useista avustussopimuksista;

10. 'keskinäistä etua koskevalla hankkeella' asetuksen (EU) 2022/869 2 artiklan 6 alakohdassa määriteltyä keskinäistä etua koskevaa hanketta;

11. 'uusiutuvan energian alan rajatylittävällä hankkeella' mitä tahansa seuraavista:

- a) hanke, **joka koskee uusiutuvan energian tuotantoa ja tapauksen mukaan sen yhdistämistä jakelu- tai siirtoverkkoon edellyttäen, että se on erottamaton osa hanketta sekä mahdollistaa tosiasiallisesti uusiutuvia energialähteitä käyttävän tuotantolaitoksen integroinnin ja täydentää sitä, ja** joka sisältyy direktiivin (EU) 2018/2001 8, 9, 11 tai 13 artiklassa tarkoitettuun yhteistyösopimukseen;
- b) **hanke, joka koskee varastointia ja tapauksen mukaan sen yhdistämistä jakelu- tai siirtoverkkoon edellyttäen, että se on erottamaton osa hanketta sekä mahdollistaa tosiasiallisesti varaston integroinnin ja täydentää sitä, ja** jolla tuetaan uusiutuvan energian integrointia unionin energiajärjestelmään, mukaan lukien direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 44 d alakohdassa tarkoitettu samalla paikalla sijaitseva energiavarasto mutta pois lukien asetuksen (EU) 2022/869 liitteessä II olevan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen energiavarastot, ja joka sisältyy vastaavaan järjestelyyn kahden tai useamman jäsenvaltion välillä taikka yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen maan välillä.

3 artikla

Ohjelman tavoitteet

1. Ohjelman yleisinä tavoitteina on rakentaa, kehittää, turvata, nykyaikaistaa ja täydentää Euroopan laajuisia liikenne- ja energia-alan verkkoja ja sitä kautta tukea **vähähiilisiä, toimivia, kilpailukykyisiä ja yhdennettyjä** sisämarkkinoita ja edistää koheesiota, helpottaa sotilaallista liikkuvuutta Euroopan laajuisissa liikenneverkoissa, helpottaa uusiutuvaan energiaan liittyvää rajatylittävää yhteistyötä ja parantaa liikenne- ja energia-alan välistä synergiaa.

2. Ohjelman erityistavoitteet ovat seuraavat:

a) liikennealalla:

- i) edistää **tehokkaisiin, saumattomiin**, yhteenliitettyihin, yhteentoimiviin, vähähiilisiin, älykkäisiin, turvallisiin, kestäviin, häiriönsietokykyisiin, turvattuihin ja multimodaalisiin liikenneverkkoihin liittyvien yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittämistä asetuksen (EU) 2024/1679 mukaisesti erityisesti seuraavin keinoin:
  - 1) yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, joilla on rajatylittävä ulottuvuus, liittyvät toimet, joilla toteutetaan Euroopan laajuista liikenneverkkoa, mukaan lukien **eurooppalaisia liikennekäytäviä koskevat toimet, kuten** tämän asetuksen liitteessä olevassa alustavassa luettelossa esitettyjä yhteyksiä koskevat toimet;
  - 2) yhteistä etua koskeviin hankkeisiin [...] liittyvät toimet, jotka liittyvät älykkään, häiriönsietokykyisen, **turvallisen, yhteentoimivan**, vähähiilisen ja kestävä Euroopan laajuisen liikenneverkon valmiiksi saattamiseen;
  - 3) toimet, jotka liittyvät yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, joilla on rajatylittävä ulottuvuus sellaisten kolmansien maiden kanssa, jotka ovat ottamassa käyttöön Euroopan laajuista liikenneverkkoa asetuksen (EU) 2024/1679 9 artiklan mukaisesti;
- ii) sopeuttaa osia Euroopan laajuisesta liikenneverkosta liikenneinfrastruktuurin kaksoiskäyttöön sekä siviiliväestön liikkumisen että sotilaallisen liikkuvuuden parantamiseksi **asetuksen (EU) 2024/1679 48 artiklan mukaisesti** keskittyen neuvoston [...] **17 päivänä** [...] **maaliskuuta 2025 hyväksymän asiakirjan ”Sotilaalliset vaatimukset sotilaallista liikkuvuutta varten** [...] **EU:ssa ja sen ulkopuolella” liitteessä II ja sen mahdollisissa myöhemmin hyväksytyissä tarkistuksissa** [...] **yksilöityihin** neljään EU:n ensisijaiseen sotilaallisen liikkuvuuden käytävään[...];

b) energia-alalla:

- i) edistää **keskeisenä tavoitteena** asetuksen (EU) 2022/869 18 artiklassa tarkoitettujen yhteistä etua koskevien hankkeiden ja keskinäistä etua koskevien hankkeiden kehittämistä, jotta voidaan edistää energiaunionin valmiiksi saattamista, tehokkaiden ja kilpailukykyisten energian sisämarkkinoiden yhdentymistä sekä verkkojen yhteentoimivuutta yli rajojen ja eri alojen välillä, helpottaa talouden irtautumista hiilestä, **lopettaa energiaeristyneisyyden ja poistaa yhteenliittäntöjen pullonkauloja**, edistää energiatehokkuutta **ja energiainfrastruktuurin suojaamista ja häiriönsietokykyä** sekä varmistaa [...] toimitusvarmuus;
- ii) helpottaa rajatylittävää **energiayhteistyötä** [...] **ensisijaisesti** tukemalla uusiutuvan energian alan rajatylittäviä hankkeita tai kilpailuttamalla uusia **uusiutuvaa energiaa ja varastointia** koskevia hankkeita asetuksen (EU) 2018/1999 33 artiklalla perustetun unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismin puitteissa, jos tämän asetuksen 11 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut edellytykset täyttyvät, jotta voidaan saavuttaa hiilestä irtautumista, kilpailukykyä, energian sisämarkkinoiden valmiiksi saattamista, häiriönsietokykyä ja toimitusvarmuutta koskevat unionin tavoitteet kustannustehokkaalla tavalla.

[4 artikla

Talousarvio

1. Ohjelman täytäntöönpanoon varatut suuntaa-antavat kokonaismäärärahat kaudeksi 2028–2034 ovat 81 428 000 000 euroa käypinä hintoina.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu määrä jakautuu alustavasti seuraavasti:
  - a) 51 515 000 000 euroa 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin liikennealaa ja sotilaallista liikkuvuutta koskeviin erityistavoitteisiin;

- b) 29 912 000 000 euroa 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin energia-alaa koskeviin erityistavoitteisiin.
3. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimintoja koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiksi eriksi.
4. Unionin talousarvioon voidaan tarvittavien kulujen kattamiseksi sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2034 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen ohjelman loppuun mennessä.
5. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kokonaismäärärahoja ja 5 artiklassa tarkoitettuja lisävaroja voidaan käyttää myös ohjelman sekä asetuksessa (EU) 2024/1679 tai asetuksessa (EU) 2022/869 vahvistettujen alakohtaisten suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, organisaation tietotekniikkajärjestelmiin ja -alustoihin, tiedotus- ja viestintätoimiin, mukaan lukien unionin poliittisia painopisteitä koskeva ulkoinen tiedotustoiminta, sekä kaikkiin muihin tekniseen ja hallinnolliseen apuun tai henkilöstöön liittyviin menoihin, joita komissiolle aiheutuu ohjelman hallinnoinnista.]

5 artikla

Lisävarat

1. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet, elimet ja virastot, kolmannet maat, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset tai muut kolmannet osapuolet voivat suorittaa lisärahoitusosuuksia tai osoittaa ylimääräisiä muita kuin rahallisia panoksia ohjelmaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista. Lisärahoitusosuudet ovat asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tai 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

2. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan niiden pyynnöstä asettaa ohjelman käyttöön. Komissio käyttää kyseisiä varoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan a tai c alakohdan mukaisesti suoraan tai välillisesti. Niillä täydennetään tämän asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrää. Kyseiset varat on käytettävä asianomaisen jäsenvaltion hyväksi. Jos komissio ei ole tehnyt ohjelman käyttöön tällä tavoin asetettujen lisämäärien osalta oikeudellista sitoumusta suoran tai välillisen hallinnoinnin puitteissa, vastaavat sitomattomat määrät voidaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä siirtää takaisin yhteen tai useampaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan tai niiden seuraajaan.

6 artikla

Vaihtoehtoinen, yhdistetty ja kumulatiivinen rahoitus

1. Ohjelma pannaan täytäntöön koordinoiden muiden unionin ohjelmien kanssa. Toimi, joka on saanut unionin rahoitusta jostakin toisesta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös tästä ohjelmasta. Tällöin kustakin unionin ohjelmasta myönnettyyn rahoitusosuuteen sovelletaan asianomaisen ohjelman sääntöjä tai vaihtoehtoisesti voidaan soveltaa samoja sääntöjä kaikkiin ohjelman rahoitusosuuksiin, jolloin voidaan tehdä vain yksi oikeudellinen sitoumus. Jos unionin rahoitusosuudet perustuvat avustuskelpoisiin kustannuksiin, unionin talousarviosta myönnettävä kumulatiivinen tuki ei saa ylittää toimen avustuskelpoisia kokonaiskustannuksia, ja se voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevissa asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.

2. Ohjelman mukaiset ratkaisu- ja myöntämismenettelyt voidaan toteuttaa suoraan tai välillisesti hallinnoiden yhdessä jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, elinten ja virastojen, kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen, kansainvälisten rahoituslaitosten tai muiden kolmansien osapuolten, jäljempänä 'yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit', kanssa edellyttäen, että varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Tällaisiin menettelyihin sovelletaan samoja sääntöjä, ja niiden pohjalta tehdään samanlaiset oikeudelliset sitoumukset. Tätä varten yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit voivat asettaa varoja ohjelman käyttöön tämän asetuksen 5 artiklan mukaisesti tai kumppaneille voidaan tarvittaessa antaa tehtäväksi ratkaisumenettelyn tai myöntämismenettelyn toteuttaminen asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti. Yhteisissä ratkaisu- tai myöntämismenettelyissä yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvien kumppanien edustajat voivat olla myös asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen arviointikomitean jäseniä.

7 artikla

Ohjelmaan osallistuvat kolmannet maat

1. Ohjelma voidaan avata seuraavien kolmansien maiden täydelle tai osittaiselle assosioitumiselle 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden sekä asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten tai kyseisten sopimusten puitteissa tehtyjen, seuraaviin sovellettavien päätösten mukaisesti:
- a) Euroopan vapaakauppaliiton jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, sekä Euroopan pienvaltiot;
  - b) unioniin liittyvät maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat;
  - c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat;
  - d) muut kolmannet maat.

2. Ohjelmaan osallistumista koskevissa assosiaatiosopimuksissa

- a) varmistetaan oikeudenmukainen tasapaino ohjelmaan osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;
- b) vahvistetaan ohjelmiin osallistumisen edellytykset, mukaan lukien ohjelmaa ja sen yleisiä hallintokustannuksia koskevien, toiminnallisesta rahoitusosuudesta ja osallistumismaksusta koostuvien rahoitusosuuksien laskentatapa;
- c) ei siirretä kolmannelle maalle ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;
- d) taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan;
- e) varmistetaan tarvittaessa turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvien unionin etujen suojaaminen.

Edellä olevaa d alakohtaa sovellettaessa kolmannen maan on myönnettävä asetuksissa (EU, Euratom) 2024/2509 ja (EU, Euratom) N:o 883/2013 edellytetyt tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että täytäntöönpanopäätökset, joissa määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 299 artiklan nojalla maksuvelvollisuudesta, sekä Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia.

8 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ohjelman toteutuksessa käytetään asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti joko suoraa hallinnointia tai välillistä hallinnointia kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa.

2. Unionin rahoitusta voidaan myöntää missä tahansa muodossa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti, erityisesti avustuksina, palkintoina, hankintoina ja muina kuin rahallisina lahjoituksina.
3. [Jos unionin tukea myönnetään talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki myönnetään yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen tai Globaali Eurooppa -välineen täytäntöönpanomekanismin kautta ja se toteutetaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen ja Globaali Eurooppa -välineen täytäntöönpanomekanismin sovellettavien sääntöjen mukaisesti Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineestä ja Globaali Eurooppa -välineen täytäntöönpanomekanismista myönnettävää tämäntyyppistä tukea koskevilla sopimuksilla.]
4. [Talousarviotakuun muodossa annettava unionin tuki myönnetään Euroopan kilpailukykyrahastosta tai Globaali Eurooppa -välineestä annetussa asetuksessa vahvistetun talousarviotakuun enimmäismäärän rajoissa.]
5. [Jos ohjelmassa hyödynnetään Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välinettä tai Globaali Eurooppa -välineen täytäntöönpanomekanismia, siinä on määritettävä talousarviotakuuta ja rahoitusvälineiden rahoittamista varten varattavat varat, myös siinä tapauksessa, että niihin yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin.]

9 artikla

Avustuskelpoisuus

1. [...]
2. Suoraan tai välillisesti hallinnoitavissa ratkaisumenettelyissä ja myöntämismenettelyissä unionin rahoitusta voi myöntää tai saada yksi tai useampi seuraavista oikeussubjekteista:
  - a) johonkin jäsenvaltioon sijoittautunut yhteisö, **mukaan lukien yhteisyritykset ja erillisyyhtiöt**;
  - b) johonkin assosioituneeseen kolmanteen maahan sijoittautunut yhteisö;

c) **poikkeustapauksissa, jos tällaisen yhteisön rahoitus on olennaista toimen toteuttamisen kannalta ja edistää 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista:**

i) kansainvälinen järjestö;

[...]ii) muu yhteisö, joka on sijoittautunut assosioitumattomaan kolmanteen [...].

3. Sen lisäksi, mitä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, tämän asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen assosioituneiden kolmannen maan maat voivat tarvittaessa osallistua asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin hankintamekanismeihin ja hyötyä niistä. Jäsenvaltioihin sovellettavia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin osallistuviin assosioituneisiin kolmansiiin maihin.
4. Ratkaisu- ja myöntämismenettelyjä, jotka vaikuttavat turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen erityisesti siltä osin kuin on kyse unionin tai sen jäsenvaltioiden strategisista omaisuuseristä ja intresseistä, rajoitetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 136 artiklan mukaisesti. Varainhoitoasetuksen 136 artiklan mukaisesti suuririskisiin toimittajiin sovelletaan turvallisuussyistä EU:n lainsäädännön mukaisia avustuskelpoisuusrajoituksia. **Erityistä huomiota on kiinnitettävä sotilaallista liikkuvuutta koskeviin toimiin**²⁶.
5. Siltä osin kuin on kyse tämän asetuksen 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan **i alakohdassa** tarkoitetuista toimista, arvioitaessa ehdotuksia myöntämisperusteiden pohjalta on tarvittaessa varmistettava, että ehdotetut toimet ovat yhdenmukaisia asetuksen (EU) 2024/1679 54 ja 55 artiklassa tarkoitettujen käytäviä koskevien työsuunnitelmien ja täytäntöönpanosäädösten kanssa ja että niissä otetaan huomioon kyseisen asetuksen 52 artiklan 9 kohdan mukainen vastuussa olevan eurooppalaisen koordinaattorin neuvoa-antava lausunto.

---

²⁶ **Sotilaallista liikkuvuutta koskevat avustuskelpoisuusrajoitukset saattavat edellyttää lisäpohdintaa, kun MRK:n puitteissa käytävien horisontaalisten keskustelujen tulokset on saatu.**

6. Avustusehdotukset on jätettävä yhden tai useamman sellaisen jäsenvaltion toimesta, jota [...] hanke koskee, tai tällaisten jäsenvaltioiden suostumuksella.
7. [...]
8. [...] **Tämän asetuksen 12 artiklassa ja** asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa **tarkoitetuissa työohjelmissä** [...] **on vahvistettava seuraavat:**
- a) **odotettavissa olevat tulokset;**
  - b) **tuetut toimet, mukaan lukien tutkimukset ja työt;**
  - c) **alustava aikataulu;**
  - d) **käytettävissä olevien määrärahojen alustava määrä;**
  - e) **Unionin rahoitusosuuden muodot;**
  - f) **yhteisrahoitusosuudet;**
  - g) **[...] tarvittaessa yksityiskohtaisemmat avustuskelpoisuusperusteet tietyille toimille, jotta varmistetaan tämän asetuksen 3 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttaminen, sekä tämän artiklan 4 kohdan mukaiset rajoitukset.**

9 a artikla

Myöntämisperusteet

Tvöohjelmissa on vahvistettava läpinäkyvät hankkeiden valintaperusteet ja avustuksen myöntämisperusteet, joita voidaan tarkentaa avustuksen myöntämismenettelyyn liittyvissä asiakirjoissa. Tällaisissa avustuksen myöntämisperusteissa voidaan ottaa huomioon hankkeen arvioimiseksi sen ensisijaisuus ja kiireellisyys, hakemuksen laatu, vaikutukset, kypsyyssaste sekä toimen katalyyttinen vaikutus.

10 artikla

Avustuksia koskevat täydentävät säännöt

1. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 132 artiklan 4 kohdassa säädettyjen pienentämisperusteiden lisäksi avustuksen määrää voidaan pienentää seuraavin edellytyksin:
  - a) kun tutkimusten ollessa kyseessä toimi ei ole käynnistynyt yhden vuoden kuluessa avustussopimuksessa mainitusta alkamispäivästä;
  - b) kun töiden ollessa kyseessä toimi ei ole käynnistynyt kahden vuoden kuluessa avustussopimuksessa mainitusta alkamispäivästä;
  - c) kun toimen etenemistä koskevan arvioinnin perusteella todetaan, että toimen toteutuksessa on esiintynyt niin merkittäviä viiveitä, että toimen tavoitteita ei todennäköisesti saavuteta.
2. Avustussopimusta voidaan muuttaa tai se voidaan purkaa 1 kohdassa säädettyjen perusteiden nojalla.

Ennen kuin tehdään päätös tuen määrän pienentämisestä tai avustuksen lopettamisesta, asia on tutkittava perusteellisesti ja kyseisille avustuksen saajille on annettava mahdollisuus esittää huomautuksensa kohtuullisessa määräajassa.

3. Edellä olevan 1 tai 2 kohdan soveltamisesta johtuvat käytettävissä olevat maksusitoumusmäärärahat asetetaan saataville tässä ohjelmassa.
4. Rajoittamatta kilpailumenettelyjen käyttöä asianmukaisissa tilanteissa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 192 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja sen lisäksi, mitä säädetään mainitun asetuksen 198 artiklassa, tämän asetuksen 12 artiklassa tarkoitetussa työohjelmassa voidaan, kun se perustellaan asianmukaisesti tarpeella helpottaa yleisen hankkeen toteuttamista, täsmentää toimi ja avustuksen saajat sekä vahvistaa määrä, johon asti voidaan pyytää ehdotuksia ohjelmaan kuuluvien käynnissä olevien tai päätökseen saatettujen toimien jatkamiseksi, varmistaa samalla tasapuolinen kohtelu ja avoimuus asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 191 artiklan mukaisesti. Avustuksia voidaan myöntää käynnissä oleviin toimiin muuttamalla alkuperäistä toimea lisäämällä siihen uusia toimintoja ja korottamalla unionin enimmäisrahoitusosuutta, **ja alkuperäisen avustussopimuksen osapuolina olevien avustuksen saajien on käytettävä ne yleisen hankkeen loppuunsaattamiseen**. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut maksusitoumusmäärärahat on käytettävä kattamaan työohjelmassa tällaisia avustuksia varten varatut määrät.
5. [Selvitysten osalta unionin rahoitustuki saa olla enintään 50 prosenttia avustuskelpoisista kokonaiskustannuksista.]
6. [Edellä olevan 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin liittyvien töiden osalta unionin rahoitustuki saa olla enintään 50 prosenttia avustuskelpoisista kokonaiskustannuksista. Sellaisissa jäsenvaltioissa toteutettavien toimien yhteisrahoitusosuudessa, joiden asukaskohtainen bruttokansantulo (BKTL) on alle 90 prosenttia unionin BKTL:sta, unionin rahoitustuen määrä saa olla enintään 75 prosenttia avustuskelpoisista kokonaiskustannuksista.]
7. [Edellä olevan 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin liittyviin töihin sovelletaan seuraavia:
  - a) unionin rahoitustuki saa olla enintään 50 prosenttia avustuskelpoisista kokonaiskustannuksista;

- b) edellä a alakohdassa tarkoitetut yhteisrahoitusosuudet voidaan korottaa enintään 75 prosenttiin avustuskelpoisista kokonaiskustannuksista sellaisissa yhteistä etua koskevien hankkeiden kehittämistä koskevissa toimissa, jotka asetuksen (EU) 2022/869 18 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun näytön perusteella tarjoavat merkittävää alueellista tai unionin laajuista toimitusvarmuutta, lisäävät yhteenkuuluvuutta unionissa tai tarjoavat huomattavan innovatiivisia ratkaisuja.]

8. [Niiden töiden osalta, joita toteutetaan syrjäisimmillä alueilla liikenne- ja energia-alalla, sovelletaan yhteisrahoitusosuuden enimmäismäärää, joka on 60 prosenttia.]
9. Ohjelmasta annettavalla tuella nopeutetaan tai lisätään investointeja korjaamalla markkinoiden toimintapuutteita tai epätydyttäviä investointitilanteita oikeasuhteisella tavalla siten, että vältetään päällekkäisyydet ja syrjäytysvaikutukset, ja houkuttelemalla yksityistä rahoitusta sekä tuotetaan EU:n tason lisäarvoa.

11 artikla

Uusiutuvan energian alan rajatylittävät hankkeet

1. Komissio **tekee** vähintään kerran vuodessa uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden [...] **rahoitusta koskevan ehdotuspyynnön** tässä artiklassa, tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa delegoidussa säädöksessä ja 12 artiklassa tarkoitetussa työohjelmassa vahvistettujen perusteiden ja menettelyn perusteella.
2. Uusiutuvan energian alan rajatylittävillä hankkeilla olisi saatava aikaan kustannussäästöjä uusiutuvan energian käyttöön otossa eri puolilla unionia tai muita hyötyjä **hiilestä irtautumisen**, järjestelmäintegraation, **järjestelmän joustavuuden, varastoinnin**, toimitusvarmuuden, kilpailukyvyn tai innovoinnin kannalta verrattuna yhden osallistuvan jäsenvaltion tai kolmannen maan yksin toteuttamaan vastaavaan hankkeeseen.

3. Kun kyseessä on töihin myönnettävä avustus, hakijan olisi osoitettava, että siihen vaikuttavat markkinoiden toimintapuutteet tai taloudelliset esteet, kuten riittämätön kaupallinen kannattavuus, suuret alkuvaiheen kustannukset tai markkinarahoituksen puute.
4. Komissio antaa viimeistään ... päivänä ...kuuta ... (tai 12 kuukauden kuluttua tämän säädöksen voimaantulosta) 14 artiklan mukaisesti delegoidun säädöksen, jolla täydennetään tätä asetusta vahvistamalla perusteet ja menettely uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden valintaa varten, **ottaen huomioon mahdolliset erityishyödyt 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan i ja ii alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, kun uusiutuvan energian alan rajatylittävät hankkeet liittyvät erottamattomasti rajatylittävien energiaverkkojen laajentamiseen.**
5. Komissio voi päättää osoittaa ohjelman määrärahat, jotka on tarkoitettu uusiutuvan energian alan rajatylittäviin hankkeisiin, asetuksen (EU) 2018/1999 33 artiklalla perustettuun unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin, jos sillä voidaan saavuttaa tämän asetuksen 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan ii alakohdassa **tarkoitettut erityistavoitteet** ja jos sillä voidaan edistää uusiutuvan energian hankkeiden pääomakustannusten alentamista **tai uusiutuvien energialähteiden kustannustehokasta integrointia energiajärjestelmään direktiivin (EU) 2018/2001 3 artiklan 5 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjen mahdollistavien puitteiden tavoitteiden mukaisesti.** Kokonaisrahoitusosuus 1 päivän tammikuuta 2028 ja 31 päivän joulukuuta 2034 välistä kautta varten saa olla enintään 5 prosenttia tämän ohjelman määrärahoista, jotka on tarkoitettu 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin.
- 5 a. Jos unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismiin suoritettu 5 prosentin rahoitusosuus on kohdennettu kokonaisuudessaan 1 päivään tammikuuta 2031 mennessä, komissio arvioi uusiutuvan energian alan rajatylittävien hankkeiden markkinoille saattamisen ja kysynnän sekä unionin uusiutuvan energian rahoitusmekanismin toimivuuden ja voi päättää kohdentaa lisäksi enintään 5 prosentin rahoitusosuuden tämän ohjelman jäljellä olevista määrärahoista, jotka on tarkoitettu 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin erityistavoitteisiin.**

12 artikla

Työohjelma

1. Ohjelma toteutetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla.
2. Työohjelmissa esitetään tarvittaessa Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen ja Globaali Eurooppa -välineen täytäntöönpanomekanismin avulla toteutettavat toimet ja niihin liittyvät unionin tuen määrät.
  - 2 a. Hyväksyessään energia-alan työohjelmia komissio kiinnittää erityistä huomiota yhteistä etua koskeviin tai keskinäistä etua koskeviin hankkeisiin ja niihin liittyviin toimiin, joilla pyritään yhdentämään energian sisämarkkinoita entisestään, lopettamaan energiaeristyneisyys ja poistamaan sähköverkkojen yhteenliitäntöjen pullonkaulat.**
  - 2 b. Energia-alan työohjelmissa on ilmoitettava 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen energia-alaa koskevien erityistavoitteiden arvioidut määrärahat, ja niissä on otettava huomioon EU:n energiapolitiikan kehitys, kuten energiajärjestelmän hilestä irtautumista koskeva toimintakehys.**
3. Komissio hyväksyy työohjelmat täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua [...] **tarkastelumenettelyä** noudattaen.
  - 3 a. Työohjelmissa on varmistettava johdonmukaisuus ja täydentävyys asetuksen (EU) [XXX] [Euroopan kilpailukykyrahasto] kanssa.**

12 a artikla

Unionin rahoitustuen myöntäminen

Jokaisen 12 artiklassa tarkoitettuihin tvohjelmiin perustuvan hakukierroksen jälkeen komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan valituille hankkeille tai niiden osille myönnettävän rahoitustuen määrä ja määritetään niiden täytäntöönpanoa koskevat edellytykset ja menetelmät. Täytäntöönpanosäädös hyväksytään 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

13 artikla

Delegoidut säädökset

[...]Siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä tämän asetuksen **14 artiklan** mukaisesti tämän asetuksen liitteen muuttamiseksi hankkeiden alustavan luettelon osalta **edellyttäen, että asianomainen jäsenvaltio hyväksyy ne SEUT 172 artiklan toisen kohdan mukaisesti.**

14 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2034 saakka 11 artiklan 4 kohdassa ja 13 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 11 artiklan 4 kohdassa ja 13 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
5. Edellä olevan 11 artiklan 4 kohdan ja 13 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella. Kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen edustajat eivät ole läsnä tämän asetuksen 12 artiklan 3 kohtaan liittyviä asioita käsiteltäessä.

15 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Edellä 3 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tavoitteita koskevissa asioissa komitea kokoontuu seuraavassa kokoonpanossa: Verkkojen Eurooppa -väline – Liikenne.

Edellä 3 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tavoitteita koskevissa asioissa komitea kokoontuu seuraavassa kokoonpanossa: Verkkojen Eurooppa -väline – Energia.

3. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 [...] **5 artiklaa**.

3 a. Jos komitea ei anna 12 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä koskevien asioiden osalta lausuntoa, komissio ei hyväksy ehdotusta täytäntöönpanosäädökseksi, ja tuolloin sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan 4 kohdan kolmatta alakohtaa.

4. Kun komitean lausunto on määrä hankkia kirjallista menettelyä noudattaen, tämä menettely päätetään tuloksettomana, jos komitean puheenjohtaja lausunnon antamiselle asetetussa määräajassa niin päättää tai komitean jäsenten yksinkertainen enemmistö sitä pyytää.

5. Unionin tekemien kansainvälisten sopimusten mukaisesti kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen edustajia voidaan kutsua tarkkailijoina komitean kokouksiin sen työjärjestyksessä vahvistetuin edellytyksin ja unionin tai sen jäsenvaltioiden turvallisuus ja yleinen järjestys huomioon ottaen. Kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen edustajat eivät ole läsnä tämän asetuksen 9 artiklaan liittyviä asioita käsiteltäessä.

16 artikla

Asetuksen (EU) 2024/1679 muuttaminen

Lisätään asetuksen (EU) 2024/1679 48 artiklaan 3 kohta seuraavasti:

”3. Komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksen, jossa täsmennetään **1 kohdassa säädettyt** infrastruktuurivaatimukset tietyille infrastruktuuriluokille, joilla vastataan sekä siviiliväestön että puolustusalan tarpeisiin, jäljempänä ’kaksoiskäyttöinfrastruktuuri’.

Täytäntöönpanosäädös hyväksytään 61 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.”

17 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetus (EU) 2021/1153 1 päivästä tammikuuta 2028.

18 artikla

Siirtymäsäännökset²⁷

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia niiden päättämiseen saakka noudattaen asetusta (EU) N:o 1316/2013 ja asetusta (EU) 2021/1153, joita sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti.
2. Ohjelman kokonaismäärärahat voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa siirtyminen ohjelman ja asetuksen (EU) N:o 2021/1153 mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden välillä.

2 a. Komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2021/1328 soveltamista jatketaan, kunnes se kumotaan asetuksen (EU) 2024/1679 48 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla täytäntöönpanosäädöksellä.

---

²⁷ **Siirtymätoimenpiteet, mukaan lukien avustuskelpoisuuden poikkeuksellinen alkamisajankohta, saattavat edellyttää lisäpohdintaa, jos säädöstä ei hyväksytä 1 päivään tammikuuta 2028 mennessä.**

19 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2028.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITTEEN liite

Alustava luettelo 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuista yhteistä etua koskevista hankkeista, joilla on rajatylittävä ulottuvuus. **Ellei toisin mainita, kohdissa viitataan rautatieyhteyksiin.**

Atlantin käytävä	
FR – ES	Bordeaux – Burgos
ES – PT	Madrid – Lissabon
PT – ES	<u>Lissabon</u> – Porto – Vigo – A Coruña
Itämeri–Mustameri–Egeanmeri-käytävä	
RO – BG	Craiova – Sofia
RO – BG	Bukarest – Giurgiu – Ruse – Varna
BG – EL	Sofia – Thessaloniki
EL – BG	Thessaloniki – Alexandroupoli – Burgas
PL – SK – HU	Krakova – Košice – Miskolc
RO – UA	Ploiești – Bacău – Tšernivtsi
RO – MD	<u>Pașcani</u> – Iași – Chișinău
Itämeri–Adrianmeri-käytävä	
PL – CZ	Katowice/Opole – Ostrava – Brno
AT – SI	<u>Wien</u> – Graz – Maribor
<u>AT – IT</u>	<u>Villach – Udine – Trieste</u>
AT – SK[...]	Wien – Bratislava[...]
<u>AT – HU</u>	<u>Wien – Budapest</u>
<u>SK – HU</u>	<u>Bratislava – Budapest</u>
<u>AT – HU – HR</u>	<u>Wien – Szombathely – Zagreb</u>

PL – SK	Katowice – Žilina
Välimeren käytävä	
FR – IT	Lyon – Torino
FR – ES	Montpellier – Perpignan – Barcelona – <u>Valencia</u>
FR – IT	<u>Marseille</u> – Nizza – Genova
<u>HR – HU</u>	<u>Rijeka – Zagreb – Székesfehérvár</u>
IT – SI	<u>Venetsia</u> – Trieste/ <u>Koper</u> – Divača – Ljubljana
HU – UA	Nyíregyháza – Tšop
Pohjanmeri–Rein–Välimeri-käytävä	
FR – BE	Seine – Schelde, <u>mukaan lukien sivujoet (sisävesiväylät)</u>
NL – DE	Arnhem – Emmerich – Oberhausen
<u>NL – DE</u>	<u>Eindhoven – Mönchengladbach</u>
BE – NL	Gent – Terneuzen
<u>BE – NL</u>	<u>Bryssel – Amsterdam</u>
BE – LU	Namur – Luxemburg/ <u>Bettembourg</u>
IT – CH	[...] <u>Genova</u> – Milano/ <u>Novara – Chiasso – Brig</u> [...]
DE – CH	Karlsruhe – Basel
IE – UK	Dublin – Belfast
Pohjanmeri–Itämeri-käytävä	
<u>FI – EE – LV – LT – PL</u>	<u>Tampere – Helsinki – Tallinna – Riika – Vilna - Varsova (kattaa Rail Baltican)</u>
DE – PL	Berliini – Szczecin
DE – PL	Berliini – Frankfurt [...] <u>(Oder) – Poznań – Varsova</u>
PL – UA	Krakova – Lviv
PL – UA	Lublin – Kovel

Rein–Tonava-käytävä	
DE – CZ	Nürnberg/Regensburg – Plzeň – Praha
DE – CZ	Dresden – Praha/ <u>Kolín</u>
CZ – AT – SK	<u>Praha</u> – Brno – Wien/Bratislava
DE – AT – SK – HU – HR – <u>BiH</u> – <u>RS</u> – RO – BG – <u>MD</u> – <u>UA</u>	Rein/Tonava, <u>mukaan lukien sivujoet (sisävesiväylät)</u>
[...]CZ – <u>SK</u>	Olomouc (Zlin) – Žilina
HU – RO	Budapest – [...]Timișoara
<u>HU – RO</u>	<u>Budapest – Cluj-Napoca – Bukarest</u>
SK – UA	Košice – Tšop
Skandinavia–Välimeri-käytävä	
<u>DE</u> [...] – AT – <u>IT</u> [...]	München – <u>Innsbruck</u> – Verona (kattaa Brennerin pohjatunnelin)
<u>DK</u> [...] - <u>DE</u> [...]	Kööpenhamina – Lyypekki (kattaa Fehmarninsalmen [...] <u>kiinteän yhteyden</u>)
SE – FI	Uumaja – Luulaja – Oulu (Pohjanmaan käytävä)
<u>SE – FI</u>	<u>Tukholma – Turku – Helsinki</u>
SE – NO	Tukholma – Oslo
<u>SE – NO</u>	<u>Göteborg – Oslo</u>
<u>SE – NO</u>	<u>Luulaja - Narvik</u>
Länsi-Balkan – itäinen Välimeri -käytävä	
AT – SI	Villach – Ljubljana
HR – SI	Zagreb – Ljubljana
EL – MK	Thessaloniki – Gevgelija – Skopje
BG – RS	Sofia – Niš

<u>BG – MK</u>	<u>Sofia – Skopje</u>
HR – RS	Zagreb – Belgrad
Vesiliikenne	
	Eurooppalainen merialue ja TEN-T-satamat <u>(mukaan lukien sisämaayhteydet)</u>
Kattava verkko	
FR – ES	Pau – Canfranc
<u>ES – PT</u>	<u>Sevilla – Faro</u>
<u>BE[...]</u> – <u>FR[...]</u>	Mons – Valenciennes
NL – DE	Groningen – Oldenburg
PL – CZ	Wrocław – Praha
<u>DE[...]</u> – <u>AT[...]</u>	München – Linz
BE – <u>NL[...]</u> – <u>DE[...]</u>	Antwerpen – Venlo – Mönchengladbach
<u>EL – AL</u>	<u>Thessaloniki – Durrës</u>
<u>EL – MK</u>	<u>Flórina – Veles</u>
<u>SE – NO</u>	<u>Sundsvall – Trondheim</u>
